

Kort projektbeskrivelse:

Sammen om voksenlivet - Støtte og inddragelse af anbragte unge med autisme og udviklingshæmning og deres forældre i overgangen fra ung til voksen

Formål, relevans og forskningsspørgsmål

Projektets formål er at skabe bedre overgange for unge med autisme og udviklingshæmning (herefter unge med A/U), når de flytter fra et anbringelsessted (fx døgninstitution eller socialpædagogisk opholdssted) til et botilbud. Det skal ske ved at kvalificere den professionelle praksis med afsæt i de faktorer, som de unge og deres forældre oplever har mest betydning for en vellykket overgang.

Overgangen fra anbringelsessted til botilbud er en særlig kritisk periode for unge med funktionsnedsættelser og deres forældre. At overgangen er problemfyldt er velbelyst i både national og international forskning (Pallisera et al. 2016; Stewart et al. 2014; Høstrup et al. 2020).

De unge oplever det som udfordrende at skulle tænke og handle selvstændigt, tage ansvar og samtidigt være i et afhængighedsforhold til forældre, socialrådgivere og andre professionelle (Hurd et al. 2018; Midjo & Aune 2018; Alstrup et al. 2016). For de pårørende er det udfordrende at slippe ansvaret og finde en ny forældrerolle.

Både de unge og deres forældre oplever overgangen som en kritisk periode i deres liv, hvor en ofte velfungerende støtte ophører, og der er stor usikkerhed om den fremtidige hjælp (Jessen 2013, Franklin et al. 2019; Biswas et al. 2017; Floyd et al. 2009; D'Astous et al. 2014; Chun et al. 2022). For unge med A/U er overgangen særligt udfordrende. Deres trivsel er typisk afhængig af tryghed og forudsigelighed i kendte rammer og personale, som har oparbejdet relations- og kommunikationskompetencer, der matcher den unges behov (D'Astous et al. 2014).

Hverken de unge eller forældrene oplever at blive inddraget tilstrækkeligt i de beslutninger der træffes i forløbet (Leonard et al. 2016; Bhaumik et al. 2011; Gauthier-Boudreault et al. 2017; Jessen, 2013; Moesby-Jensen 2019, 2021; Kloppenborg & Lausten 2020).

Tidligere forskning har belyst problemer relateret til unge og familiers oplevelser af systemkompleksitet og udfordringer, når de flytter fra anbringelsessted til botilbud. Der er stort behov for at kvalificere eksisterende tilgange og udvikle nye, der kan afhjælpe de problemer, som eksisterende forskning har kortlagt, og dermed forbedre overgangen fra ung til voksen for unge med funktionsnedsættelser. Det nye i dette projekt er at bidrage med ny viden, der kvalificerer det socialfaglige og pædagogiske arbejde med målgruppen samt uddannelserne inden for disse fagfelter. Derfor vil vi besvare:

1. Hvilke faktorer lægger unge med A/U vægt på ift. at skabe en god overgang fra anbringelsessted til botilbud? (Arbejdspakke 1)
2. Hvilke faktorer lægger forældre til unge med A/U vægt på ift. at skabe en god overgang fra anbringelsessted til botilbud? (Arbejdspakke 2)
3. Hvordan kan unge med A/U og deres forældres perspektiver anvendes i en inddragelsesmodel for professionelle ift. at forbedre overgangen fra anbringelsessted til botilbud? (Arbejdspakke 3)

Teoretisk ramme

I projektet arbejder vi med, hvordan unge og deres forældre kan inddrages ifm. overgangen fra anbringelsessted til botilbud. Vi har fokus på, hvilke faktorer de unge og deres forældre lægger vægt på ift. at skabe en god overgang herunder, hvad der fremmer og hæmmer deres inddragelse. Det gør vi for at få en nuanceret forståelse af faktorerne og for herigennem at kunne udvikle en inddragelsesmodel, som tager højde for disse faktorer. Til at undersøge dette anvender vi begrebet inddragelse med afsæt i Lundys inddragelses-model (2007) og Dalrymple og Boylands (2009) begreb advocacy.

Design, metode og empirivalg

Projektet er designet som et kvalitativt, praksisnært forskningsprojekt, hvor forskere, professionelle fra fire institutioner, to kommuner, forældre og unge med A/U bidrager med viden.

Arbejdspakke 1 udføres i tæt samarbejde med fire institutioner, der støtter unge med A/U i at flytte fra et anbringelsessted til et botilbud. De unge fra de fire institutioner er en heterogen gruppe. Nogle har mere omfattende indlæringsvanskeligheder og kommunikerer gennem alternativ kommunikation, og nogle har mindre alvorlige funktionsnedsættelser og kommunikerer verbalt. Undersøgelsen er baseret på et inkluderende forskningsdesign, der involverer unge til at bidrage med deres erfaring og viden om, hvad der er vigtigt for dem i forbindelse med flytning fra anbringelsessted til botilbud. Undersøgelsen anvender visuelle og kommunikationsstøttende metoder og trækker på en multimetodologisk tilgang skræddersyet til de specifikke unge deltagere (Ellis, 2017; Gjermestad et al. 2022). Vi vil bruge verbale kommunikationsformer som interviews, gåture og samtaler og kreative metoder, herunder tilgange og teknikker såsom foto-eliciterede samtaler og interviews, billeder og tegninger. Desuden vil betydningsfulde andre blive inddraget. I forhold til gruppen med mere omfattende støttebehov, overvejer vi at bruge go-pro-kameraer til at filme situationer af betydning i forberedelsen af flytningen fra anbringelsessted til botilbud. Dette søges der samtykke til hos familierne og de unge.

Arbejdspakke 2 omfatter semistrukturerede forældreinterviews. Vi vil inkludere 30 forældre eller andre nære familiemedlemmer, såsom bedsteforældre. Inklusionskriterierne er forældre til unge, som er flyttet fra anbringelsessted til botilbud inden for de seneste tre år. Forældrene vil blive rekrutteret fra de fire samarbejdsinstitutioner. Derudover samarbejder vi med forældreforeninger inden for A/U om at rekruttere forældre fra andre dele af landet med lignende situationer og erfaringer.

Arbejdspakke 3 gennemføres med en kombination af interviews og læringscirkler. I projektets indledende fase gennemfører vi individuelle semistrukturerede ekspertinterviews (Brinkmann & Kvale, 2009) og gruppeinterviews med fagpersoner fra de fire institutioner og to kommuner (Halkier, 2002). På baggrund af erfaringer fra arbejds-pakke 1 og arbejds-pakke 2 gennemfører vi fire læringscirkler, der involverer 20 professionelle med henblik på at udvikle en involveringsmodel, der kan forbedre overgangen fra anbringelse til botilbud (Lahdenperä & Marquard, 2019). Inddragelsesmodellen vil rette sig mod ledere og fagprofessionelle med ansvar for sagsbehandlingen i kommunerne, fagprofessionelle på institutioner for unge og voksne med A/U, samt forældre og andre nære pårørende.

Alt data kodes i NVIVO, og der gennemføres en tematisk analyse (Braun og Clarke 2006).

Forventede resultater

Projektets resultater formidles i fire peer-reviewed artikler i *Uden for Nummer*, *Social kritik*, *European Journal of Social Work*, *Scandinavian Journal of Disability Research*. De to førstnævnte fagtidsskrifter henvender sig til praktikere og studerende inden for socialt arbejde og det pædagogiske felt. De to engelsksprogede er højtrangerende forskningstidsskrifter.

Projektet bidrager med ny forskningsbaseret viden om: Metoder og tilgange i inddragelse af unge med A/U i beslutningsprocesser (artikel 1); Unge, med A/U's perspektiv på en god overgang fra anbringelsessted til botilbud (artikel 2); Forældres perspektiv på inddragelse i beslutninger om deres barns overgang fra anbringelsessted til botilbud (artikel 3); Hvordan unge med A/U og deres forældres perspektiver kan anvendes i en inddragelsesmodel for professionelle i overgangen fra anbringelsessted til botilbud (artikel 4).

Overordnet bidrager projektet til, at den politiske målsætning i aftalen 'Børnene først', der handler om styrket evidens og højere kvalitet i sociale indsatser målrettet udsatte børn og unge, som anbringes uden for hjemmet, efterleves så målgruppen får et godt liv. Dermed gør projektet en specifik forskel for unge med A/U og deres familier.

Forskergruppen

Forskergruppen er sammensat på tværs af Professionshøjskolen Absalon og Københavns Professionshøjskole, og involverer forskere fra socialfaglige og pædagogiske forskningsmiljøer. Projektet består af fem forskere: fire forskere med en ph.d.-grad og en socialrådgiver med en kandidatgrad, der er autismespecialist. Yderligere vil forskergrupperne trække på eksperter inden for jura, alternativ kommunikation (AAC) og foreninger for mennesker med levede erfaringer med A/U og deres pårørende.

Projektet løber i perioden 2024-2026.

